

Zöld győzelem zöldpolitika nélkül – a baden-württembergi tartományi választás értékelője

STEFÁN CSABA

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Stefán Csaba

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

Borítókép forrás: Shutterstock / sueddeutsche.de

Stefán Csaba, kutató, MKI

ZÖLD GYŐZELEM ZÖLDPOLITIKA NÉLKÜL – A BADEN-WÜRTTEMBERGI TARTOMÁNYI VÁLASZTÁS ÉRTÉKELŐJE

A Cem Özdemir vezette baden-württembergi Zöldek (Grüne) az elmúlt hetek intenzív kampányhajrája után végül megelőzték a kereszténydemokratákat (CDU), és a tartományi választást 30,2%-kal nyerték meg, a 29,7%-ot elérő CDU előtt.¹ Bő másfél évvel ezelőtt a Zöldek még 14%-os hátrányban voltak a CDU-val szemben, a mostani eredménnyel azonban Winfried Kretschmann zöldpárti tartományi miniszterelnök által képviselt politikai irányvonal Cem Özdemirrel, a bevándorló háttérű, korábbi szövetségi agrárminiszterrel folytatódik. A tartományi vezetés tekintetében nem történik változás: az AfD tűzfal mögött tartásával az ún. „kiwi” koalíció (Zöldek-CDU) fogja továbbra is irányítani Baden-Württemberget. A tartományi választás ugyanakkor a szövetségi politika szempontjából kiemelt jelentőséggel bír. A Zöldek a győzelemmel összességében jobbra tolódhatnak, mivel a Realo („pragmatikus”) szárnyhoz tartozó politikusok befolyása erősödik majd. Ezzel párhuzamosan a kormánypártok (CDU-SPD) újra nyalogathatják a sebeiket, és gyenge eredményekkel fordulnak rá az ebben az évben még esedékes négy tartományi választásra. Az AfD egy gyengébb kampánnyal is megduplázta támogatottságát (18,8%) az előző tartományi választásokhoz képest, ugyanakkor az egy évvel ezelőtti szövetségi választási eredményéhez mérten (19,8%) visszaesést mutat.² A korábban többször is kormányzati szerepet betöltő Szabaddemokraták (FDP) kiestek a számukra legjelentősebb tartományi parlamentből és ezzel a párt jövője megpecsételődhet. A választás azt is megmutatta, hogy Németország politikai térképe egyre töredezettebb; a vidék-város ellentét egyre láthatóbb; valamint hogy a klasszikus néppártok támogatottsága csökken. Az is biztos, hogy a győztesnek komoly gazdasági problémákat kell orvosolnia az iparára és az ebből fakadóan magas életszínvonalára érzékeny tartományban.

1 „Landtagswahl 2026 in Baden-Württemberg,” Baden-Württemberg Statistisches Landesamt, 2026. március 8., <https://wahlen.statistik-bw.de/lrw26/>.

2 „Bundestagswahl 2025”, tagesschau (archív), <https://www.tagesschau.de/wahl/archiv/2025-02-23-BT-DE/>.

A GAZDASÁGI KÉRDÉSEK ÉS A TARTOMÁNYI-MINISZTERELNÖK JELÖLTEK PROFILJAI DÖNTÖTTEK

A német gazdaság számos strukturális problémája Baden-Württembergben tartományi szinten is megjelenik – ezért a kampány elsősorban gazdaságpolitikai kérdések körül forgott. Baden-Württemberg gazdasági helyzete a választás egyik központi témája volt, mivel az exportorientált tartomány az utóbbi időszakban strukturális válsággal küzd – például a csökkenő kereslet, az elektromos autók gyártására való kesei áttérés és egyéb további negatív gazdasági változás miatt több gyártó is tömeges leépítéseket jelentett be. A választók félelme, hogy a tartomány Európa Detroitjává válik, egyáltalán nem alaptalan.³ Így előre látható volt, hogy az a jelölt kerül előnybe, akiről a választók elhiszik, hogy képes kezelni a csökkenő versenyképességből, az elapadó innovációs potenciálból, az autóipar, különösen a helyi Mercedes sokszerű profitvesztéséből,⁴ valamint az ipari munkahely-leépítésekből fakadó kihívásokat.⁵ Baden-Württemberg ráadásul kifejezetten konzervatív tartomány, ahol 2011-ig valamennyi tartományi kormányfő a CDU politikusa volt. Ez 2011-ben azért tört meg, mert a fukusimai atomkatasztrófa után a németek elhatárolódtak az atomenergia alkalmazásától, a tartományban ennek hatására a zöldek jelöltjét választották meg tartományi kormányfőnek a most leköszönő Winfried Kretschmann személyében, aki a zöldekben belül a jobboldalt erősítette. A tartomány markánsan jobboldali politikai profilja miatt az is valószínűsíthető volt, hogy a választókat nem elsősorban baloldali ígéretek fogják megnyerni. Ezért is sajátos, a Realo szárnyból érkező „badeni Zöldek” helyzete is. A zöldpárti Winfried Kretschmann tartományi miniszterelnök ugyanis lényegében a CDU színeiben is bármikor indulhatott volna a politikai karaktere alapján. Nem hiába kampányolt folyamatosan azzal a CDU-s jelölt, Manuel Hagel sem, hogy ő a legalkalmasabb a Kretschmann-örökség folytatására. Sőt, az sem véletlen, hogy a zöldpárti Özdemir minél inkább próbálta a háttérbe szorítani a politikai hovatartozását.⁶

3 „Why one of Germany’s richest regions is gripped with anxiety,” *The Economist*, 2026. március 5., <https://www.economist.com/europe/2026/03/05/why-one-of-germanys-richest-regions-is-gripped-with-anxiety>

4 „Mercedes-Gewinn um knapp die Hälfte eingebrochen,” *zdfheute*, 2026. február 12., <https://www.zdf-heute.de/wirtschaft/unternehmen/auto-mercedes-bilanz-gewinn-einbruch-100.html>

5 Martin-W. Buchenau et al., „Wie eine stolze Industrieregion ins Siechtum geriet,” *Handelsblatt*, 2026. március 4., <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/baden-wuerttemberg-wie-eine-stolze-industrie-region-ins-siechtum-geriet/100202558.html>

6 Severin Weiland, „Er will gewinnen. Doch die eigene Partei stört,” *der Spiegel*, 2026. február 27., <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/cem-oezdemir-im-wahlkampf-in-baden-wuerttemberg-der-letzte-realo-der-gruenen-a-7fdf97d0-1996-47ea-aa2d-23d09cec77f4>

Cem Özdemir győzelme tehát lényegében azzal magyarázható, hogy „kereszténydemokratább” jelöltnek tűnt a kereszténydemokrata jelőlnél is. Ezt ugyanakkor több, gyakorlati szempont is erősítette. Egyrészt a most 60 éves Özdemir jóval ismertebb, tapasztaltabb és népszerűbb politikus, mint fő kihívója, a 36 éves Manuel Hagel – ráadásul Özdemir azon kevés országosan ismert német politikus közé tartozik, akiknek a népszerűsége még nem a 20–30 százalékos sávban mozog. Másrészről a CDU jelöltje több hibát is vétett a kampány során: egyes kampányvideókban felkészületlennek hatott, emellett korábbi, iskolás lányokra vonatkozó kellemetlen kijelentései is újra előkerültek. Mindezt tovább súlyosbította, hogy a szövetségi kormánykoalíció népszerűtlensége is rávetült a tartományi kampányra. Sok választó például azt vetette a kereszténydemokraták szemére, hogy a 2025-ös Bundestag-választások után nem tudták teljesíteni korábbi, ambiciózus gazdasági ígéreteiket. Bár továbbra is igaz, hogy a gazdasági kompetenciát a választók jelentős része elsősorban a CDU-hoz köti, Özdemir profilja összességében meggyőzőbbnek bizonyult Hagelével szemben, ami végül egy látványos fordítást eredményezett a kampányhajrában.⁷

JELENTŐS KÖVETKEZMÉNYEKEL JÁR A VÁLASZTÁS A LEGTÖBB PÁRT SZÁMÁRA

A Zöldek okkal ünneplik hatalmas győzelemként a tartományi választási eredményt, és emiatt többen is „az új politikai receptként” hivatkoznak Özdemir sikerére.⁸ Ellenben hamis állítás lenne, hogy ez a győzelem hozná el a Zöldpárt újabb fellendülését szövetségi szinten. A „badeni-zöldek” győzelme ellentmondásos módon épp annak köszönhető, hogy a legmarkánsabb zöld követeléseket elhagyták a kampány során. A zöldek Realo szárnya bár befolyásosabb lesz, a párton belüli ellentétek akár fel is erősödhetnek, hiszen egy „világoszöld” irányba tolódás alapvetően kérdőjelezi meg a párt elsősorban liberális és baloldali identitását. Már így is több német jobboldali párt verseng a választókért, és hosszabb távon a Zöldpárt akár a szociáldemokraták sorsára is juthat, amennyiben a szavazói nem tudnak vele egy autentikus, karakteres politikát azonosítani.

⁷ Dietmar Telser, „Warum die Grünen die CDU noch überholten,” *tagesschau*, 2026. március 9., <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/landtagswahl-baden-wuerttemberg-infratest-100.html>.

⁸ „Nouripour wertet Özdemirs Wahlsieg als »Blaupause« für Grüne,” *der Spiegel*, 2026. március 9. <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/baden-wuerttemberg-omid-nouripour-wertet-wahlsieg-von-cem-oezdemir-als-blaupause-fuer-gruene-a-eaca66cc-5a8b-4dde-a8de-a7206f2d9a76>.

Hiszen maga a szociáldemokrata párt (SPD) újabb strigulát húzhat katasztrofális vereségeinek sorába. Az 5,5%-os eredményükkel épphogy elcsípték a parlamenti bejutási küszöböt. Ez az előző tartományi választásokhoz képest 5,5%-os visszaesést jelent, a 2025-ös szövetségi listás eredményhez mérten pedig nagyjából 9%-os csökkenést, úgy, hogy már a 2025-ös eredmény is katasztrofálisnak számított. A párt szavazóinak vándorlásából kitűnik, hogy balra – és jobbra is tűntek el szavazók.⁹ A párt teljes identitásválságban van,¹⁰ és a választók szemében fogynak el a velük azonosítható szakpolitikák. Az elkövetkezendő év választásainak szempontjából az SPD fő célja csupán a további súlyos vereségek elkerülése lesz.

Súlyos, és talán végzetes vereséget szenvedett a szabaddemokrata FDP is. A jelzőlámpa-koalíciót még Christian Lindner vezetése alatt felrobbantó, ma pedig magát vehemensen bürokráciaellenesként meghatározó liberális párt nem tudott bejutni abba a tartományi parlamentbe sem, amely korábban a legfontosabb bázisának számított. Friedrich Merz a kampányértékelőjében már úgy jellemezte az FDP-t, mint amely „innentől nem lesz tényező”¹¹, nyilvánvalóan azért, hogy a megmaradt szavazókat a CDU fel tudja szívni

A kereszténydemokraták jobb eredményt értek el az öt évvel ezelőttihez képest, de a saját szemszögükből mégis eladták a győzelmet. A tartományi parlamentben az eredmény ellenére mandátumparitás alakul ki a Zöldekkel (56–56), ez azonban aligha tekinthető vigasztárnak, annyira nem, hogy Manuel Hagel a lemondását is felajánlotta, amit végül nem fogadtak el. A CDU-t Friedrich Merz első, sikertelen megválasztása óta kíséri az a percepció, hogy a kulcspillanatokban nem képes többséget szerezni, és ez a tartományi választás sem fogja erősíteni a párt, illetve jelen esetben a kormány önbizalmát. Az eredmény ismét megkérdőjelezheti a belső stabilitást és a Merzbe vetett bizalmat is, aki éppen a kampány időszakában tudta újra maga körül egyesíteni a CDU-t.¹²

Az AfD eredménye is komoly jelentőséggel bír, nemcsak tartományi szinten, de az egész párt szempontjából. Alice Weidel reakciója alapján elégedett-

9 „Wie die Wählenden in Baden-Württemberg wanderten,” *tagesschau*, 2026. március 9., <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/wahlerwanderung-landtagswahl-baden-wuerttemberg-100.html>.

10 Stefán Csaba, „Az AfD-től való félelem egyben tarthatja, a pártokban zajló belső lázadások bedönthetik a német kormányt,” *Magyar Külügyi Intézet*, 2026. január 19., <https://hii.hu/az-afd-tol-valo-felelem-egyben-tarthatja-a-partokban-zajlo-belső-lazadasok-bedonthetik-a-nemet-kormanyt/>.

11 „Merz gibt FDP verloren - „wird keine Rolle mehr spielen,” *Süddeutsche Zeitung*, 2026. március 9., <https://www.sueddeutsche.de/politik/beratungen-ueber-wahlausgang-merz-gibt-fdp-verloren-wird-keine-rolle-mehr-spielen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-260309-930-791635>.

12 Berthold Kohler, „Die CDU stärkt Merz,” *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 2026. február 20., <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/parteitag-in-stuttgart-die-cdu-staerkt-merz-den-ruecken-200559659.html>.

ségről lehet beszélni, ugyanakkor egy kifejezetten gyengén sikerült kampány áll mögöttük. A nyugati tartományok közül Baden-Württembergben lehetne az AfD az egyik legerősebb, és a pártvezetés joggal remélhette a 20–25% közötti eredményt.¹³ Egyrészt ez a helyi jelölt miatt nem jött össze. Markus Frohnmaier a párt befolyásos ideológusai közé tartozik, azonban egy, a jelöltek karakteréről szóló versenyben még Hagel mellett is eltörpült. Másrészt a kampánytémák sem kifejezetten helyi ügyekre épültek, hanem általános német félelmekre (migráció, közbiztonság) és külpolitikai kérdésekre. Alice Weidel itt elmondott beszédeiben keveset foglalkozott a jelölttel, és többet az AfD amerikai kapcsolataival.¹⁴ Nem mellékes az sem, hogy az AfD-t körülengő nepotizmusvádak Frohnmaier is elérte. Bár kérdéses, hogy ez mennyiben befolyásolta az eredményt, a baden-württembergi tartományi választással az AfD dinamikus növekedése ideiglenesen megtört. Az azonban nagyon fontos tényező, hogy míg az FPD és az SPD is 4% körüli támogatottságot kapott az ún. munkásosztály körében, addig az AfD 37%-ot szerzett körükben. Ez nyilván a CDU-CSU számára kevésbé zavaró jelenség, hiszen ők főleg a polgári szavazatokért küzdenek, ugyanakkor más pártok szempontjából ez jelentős tényező.

A tartományok ugyanakkor jelentős eltérések vannak; a március 22-én tartott Rajna-vidék–pfälzi tartományi választások felerősíthetik a meglévő politikai dinamikákat, vagy akár újakat is beemelhetnek a képbe. Ez különösen igaz az év második felében esedékes mecklenburg–elő-pomerániai, berlini és szászországi választásokra, ahol az AfD-nek akár esélye is lehet arra, hogy önerőből áttörje a tűzfalat, és tartományi kormányalakítási pozícióba kerüljön. Ez a tartományi választás azt mutatta meg, hogy itt is kezd visszaesni a klasszikus néppártként értelmezett CDU támogatottsága, amely egyre inkább a vidékre és a kisvárosokra szorul vissza. Ezzel párhuzamosan az AfD nem csak keleten, de a nyugatnémet nagyobb városokban és a munkásosztály körében is erősödik, míg a zöldek egyre biztosabban válnak a nagyvárosok lakóinak pártjává. A német politikai rendszer növekvő instabilitása miatt bármelyik soron következő választás messzire gyűrűző hatással lehet valamennyi német pártra, illetve a szövetségi kormány mozgásterére is.

13 Tim Frehler, „Gescheitert am eigenen Anspruch,” *Süddeutsche Zeitung*, 2026. március 9., <https://www.sueddeutsche.de/politik/afd-wahlergebnis-baden-wuerttemberg-landtagswahl-2026-analyse-li.3449581>.

14 Kilian Pfeiffer & Julie Kurz, „Risikoreiche Nähe - die AfD und Donald Trump,” *tagesschau*, 2026. február 1., <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/afd-trump-landtagswahlen-100.html>.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**